

Motion till riksdagen 2011/12:Fi235

av Börje Vestlund (S)

Allas rätt till bankkonto

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att banklagen bör ändras så att alla får rätt till ett bankkonto för insättning, uttag och betalning.

Motivering

Alla människor i Sverige har inte rätt till ett eget bankkonto. Detta är diskriminerande. Den som inte har ett bankkonto hamnar utanför samhället och betalningssystemen.

För att någon ska kunna öppna ett konto och få tillgång till bankernas tjänster, såsom insättning, uttag och betalningsservice, måste han eller hon uppge ett personnummer och en adress, vilket alla inte har. Främst är det socialt redan utsatta personer som drabbas; det kan handla om flyktingar utan svenskt personnummer eller hemlösa som inte kan redovisa någon fast adress. Dessutom nekas oftast personer som har gjort personlig konkurs eller har betalningsanmärkning att öppna ett bankkonto. Att inte ha tillgång till banktjänster medför problem för de personer som nekas dem.

Svensk Kassaservice har tidigare fungerat som en plats för betalningar för denna grupp, men riksdagen beslutade under våren 2007 att lägga ned denna verksamhet. Det var förmodligen oundvikligt, men regeringen brydde sig aldrig om att lösa situationen för dem som saknar bankkonto. Att bankväsendet inte accepterar alla som kunder motiveras med att personuppgifter måste redovisas, inga undantag kan göras. Många gånger är kraven på personuppgifter berättigade, men att det inte finns möjlighet till undantag är inte acceptabelt. Bankväsendet måste bli mer flexibelt och måste kunna göra undantag när så krävs. Banktjänster är en service för människorna i samhället och därför måste alla få tillgång till dem, oberoende av i vilken livssituation man befinner sig. Därför bör en översyn av hur bankväsendet kan bli mer flexibelt gö-

Fel! Okänt namn på

ras, och det måste ställas krav på bankväsendet att det ska acceptera alla som kunder, även om någon av de i dag obligatoriska uppgifterna saknas.

Finansutskottet anför bl.a. i sitt betänkande 2008/09:FiU33 att riksdagen när den behandlade proposition 2006/07:55 om ansvar för vissa betaltjänster beslutade att lägga ned Svensk Kassaservice också uppdrog till Post- och telestyrelsen (PTS) att företa en upphandling av grundläggande kassatjänster. PTS har i juni 2008 slutfört upphandlingen av grundläggande kassatjänster. Uppdraget gick till Svensk kuponginlösen. Det bör i det sammanhanget påpekas att det i samma proposition gjordes en förändring av tidigare lagstiftning där man tog bort att statens ansvar för kassatjänster var över hela landet, och nu gäller att statens ansvar för de grundläggande betaltjänsterna endast bör omfatta de orter och den landsbygd där behovet av kassatjänster inte kan tillgodoses på annat sätt (prop. s. 13).

Slutsatsen av detta kan inte bli någon annan än att det är banklagstiftningen som är tillämplig när det gäller möjligheten för att få bankkonto och grundläggande betaltjänster i övriga delar av landet.

I ovan nämnda betänkande hänvisar utskottet till 11 b § lagen om insättningsgaranti; där anges att banker är skyldiga att ta emot insättningar från var och en, om det inte finns särskilda skäl emot det. Problemet är att som Post- och kassaserviceutredningen (SOU 2004:52) påpekade finns det trots denna lagbestämmelse personer i Sverige som inte får konto, främst är det de grupper som redovisats ovan. Utskottet har inte berört hur detta problem ska lösas utan hänvisar enbart till en lagregel som inte har fungerat. Detta behöver därför snarast få en lösning.

Stockholm den 3 oktober 2011

Börje Vestlund (S)